

ORGAN POLSKIEJ PARTII SOCYALISTYCZNEJ.

TYGODNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, ROLNICZY I OŚWIATOWY. — WYCHODZI NA KAŻDĄ NIEDZIELĘ.

Prenumerata wynosi rocznie: w Polsce 1000 Marek (półrocznie 500 Marek), w Niemczech 80 Mk, w Ameryce 2 Dol.
Konto Polskiej Poczty Kasy Oszczędności Nr. 140.957.

Numer pojedynczy wszędzie

40 Mk

Adres Redakcji i Administracji oraz Biura bezpłatnej Porady prawnej:
Kraków, ulica Dunajewskiego Nr. 5, II. piętro (oficyny).
Redaktor naczelny i wydawca: Poseł Zygm. Klemensiewicz.

Nr. 29.

Kraków, dnia 16 lipca 1922 roku.

Rok XXIII.

Upadek gabinetu p. Śliwińskiego

Lewica popiera p. Śliwińskiego. — Szkodliwa działalność K. P. K. — Ujemny wpływ przesilenia na kurs marki i na politykę zagraniczną. — Przemówienie posła Dąbskiego.

Po trzech tygodniowym bezrządziu, został wreszcie, z trudem uformowany gabinet, na którego czele stał p. Śliwiński. Gabinet ten miał kierować nawą państwa, przez dłuższy czas, aż do zawiązania nowego Sejmu. **Powstał on, dzięki poparciu lewicy**, która rozumiejąc, jak wielkie klęski i szkody państwo ponosi, w razie braku silnego rządu, starała się **na czas przejściowy oddać rząd w ręce ludzi fachowych, a bezstronnych**. Nie długim miał być żywot nowoutworzonego gabinetu. Prawica, jak zwykle, tak i teraz nie zaniechała swej antypaństwowej polityki, i przy głosowaniu nad votum zaufania **sześcioma głosami obalił rząd p. Śliwińskiego**.

Decydujący głos zabierał klub pracy konstytucyjnej złożony z 16 członków. W skład tego klubu wchodzi dawni posłowie do parlamentu wiedeńskiego, wybierani przez starostów, i pilnie słuchający rad i wskazówek cesarza. Klub ten z zasady odznaczał się brakiem samodzielności. Na czele klubu postawiono, tak „genialnego” człowieka, jakim jest p. J. Kanty Federowicz, prezydent miasta Krakowa. P. Federowicz, który w dotychczasowej swej karierze, politycznej (ale nie kupieckiej) nie mógł się, w żaden sposób wybić, pragnął obecnie stać się potentatem politycznym, przez obalenie p. Śliwińskiego, i wstąpienie na jego miejsce.

Skutek chorobliwej ambicji małego człowieka jest: gabinet p. Śliwińskiego został usunięty a dalej... próżnia. Przesilenie w upadku p. Ponikowskiego trwało 3 tygodnie, mniej nadzieję, iż **obecne przesilenie będzie trwało trochę dłużej**. Jakież to skutki państwo ponosi?!

Patrzmy tylko na praktyczny moment, przesilenia, trwającego nieco dłużej, jak dwa, trzy dni. Przedewszystkiem **Kurs na-**

szej marki, ustawicznie się obniża. Państwo traci zaufanie u rządów mocarstw zagranicznych. Stąd niemożliwość uzyskania dogodnego i koniecznego dla stabilizacji pieniądza kredytu. **Podobnie cierpi stanowisko w polityce zagranicznej**. Wrogie obozy z zewnątrz i wewnątrz kraju (Zamorscy, Lutoślawscy) roznoszą ujemne wiadomości o zdolności państwowej, liczba przyjaciół się zmniejsza, wrogów zwiększa. Można by jeszcze cały szereg przykładów cytować. Poruszyłem tylko dwa momenty najważniejsze.

Obecnie prawica gorączkowo pracuje nad złożeniem nowego gabinetu. Trudno jednak przypuścić, żeby wynik był pomyślny. Doświadczenie i życie mówi: **Łatwiej jest zburzyć, niż zbudować**. A w burzeniu i niszczeniu naszej państwowości dziwną doskonałość prawica zdobyła. Znakomicie przedstawił w swoim przemówieniu w Sejmie poseł Dąbski prasę endecką. Przedstawił on korzyści jakie Polska osiągała podczas rządów prawicy, a podczas rządów lewicy.

Za rządów Paderewskiego, Grabskiego, Skulskiego, Polska zawarła cały szereg niekorzystnych traktatów, i popełniła w swej polityce **mnóstwo błędów**. (Zatajenie przez Paderewskiego, dwóch not wysłanych przez Sowiety). Odmienne zupełnie obraz dają rządy p. Moraczewskiego, Witosa-Daszyńskiego. Ugruntowanie naszej państwowości, odparcie najazdu bolszewickiego, podniesienie znaczenia Polski w polityce zagranicznej i mnóstwo innych korzyści. — oto owoce rządów lewicy.

Obecnie jesteśmy w położeniu bez wyjścia. Stanowisko nasze z dnia na dzień się pogarsza. Zadaniem i obowiązkiem tych co obalili gabinet jest złożenie nowego!

...Tak wygląda robota endecka!! **Grs.**

nie powstrzymał apetytów obszarników. Wciąż milczy.

A bieda tymczasem hula jak śmierć po folwarkach. Lecz przebrała się młarka; dłużej tak być nie może. Trzeba raz już skończyć z biedowaniem. Zbliżające się żniwa, okres ciężkiej i znożnej pracy znów przypomina robotnikowi rolnemu, jak wielką jest jego praca, a jakże małe wynagrodzenie. Gdy rząd ani władze administracyjne nie chcą ukrócić tego wyzysku obszarników, nie chcą zaopiekować się tysiącami biedaków, **robotnicy rolni sami muszą zająć się swym losem, sami muszą wywalczyć sobie lepszy byt**.

W b. Kongresówce robotnicy rolni stworzyli potężną organizację, ujednolaczyli się w jedną 200.000 masę. Niema tam ani jednego robotnika rolnego, ani jednej robotnicy, którzyby nie należeli do Związku Robotników Rolnych. **Występują oni razem, gromadą, bo wiedzą, że gdzie jeden nie poradzi tam gromada zawsze zwycięży**. To też widzimy, że położenie ich znacznie się polepszyło; przed dwoma laty jeszcze we folwarkach tamtejszych było gorzej niż obecnie w Małopolsce, dziś robotnik rolny wie za co pracuje, ile czasu ma pracować, co mu się należy za pracę i tak dalej...

Jednem słowem, tam obszarnik nie wyprawia co mu się podoba, **ale co mu prawo nakazuje**. Mimo, że tamtejsi obszarnicy zwalczają i opierają się temu prawu to jednak **robotnik rolny zawsze ma przepis w rękę i może dochodzić swych praw przez Związek Robotników Rolnych**. Takie prawa, umowy, przepisy trzeba stworzyć u nas. **Nikt ich nam nie da. Sami musimy je wywalczyć**. Musimy utworzyć jedną wielką gromadę wszystkich robotników rolnych z Małopolski. **Cały lud pracujący ze wsi winien stanąć w szeregu jednej swej własnej organizacji: w Związku Robotników Rolnych**. Każdy z robotników rolnych, który chce poprawy swego losu, który chce żyć naprawdę po ludzku, niech się przyłączy do naszej gromady, niech powiększy grono walczących o prawo do życia. Ale teraz — słabi, rozbiści, ten do lasa, ten do sasa, nie nie zrobimy. **Im prędzej i mocniej zbijemy się w jedną gromadę, tem prędzej zaświta nam lepszy, jaśniejszy poranek**.

Na zbliżając się żniwa **Związek Zawodowy Robotników Rolnych chce zawrzeć umowę zbiorową**, na wzór tej, jaka istnieje w Kongresówce. Nie trzeba mówić o dobrodziejstwach takiej umowy, wyglądałoby to, jakby się ktoś pytał, czy cukier słodki. **Ale Związek Robotników Rolnych będzie besilny, gdy nie stanie za nim dla poparcia cały lud pracujący Małopolski, gdy nie krzykną: „My w Związku!”**

Wtedy obszarnictwo zrozumie potęgę ludu wilejskiego **zorganizowanego w Związku**. A więc chcesz żyć po ludzku, chcesz być podobnym do człowieka, chcesz abyś mógł wyżyć ze swej pracy, nie zwlekaj i nie ociągaj się z zapisaniem do Związku.

Każdy dzień, godzina którą zwlekasz z przystąpieniem do Związku, staje się klęską sromotną dla ludu wilejskiego, a ty sam zdrającą podłym robotnika rolnego, twego brata.

/Pamiętaj, że im więcej nas będzie, tem prędzej wygramy bitwę z obszarnikami.

A więc wszyscy jak jeden, starzy, młodzi, kobiety, podrostki, dalej w szeregi Związku Robotników Rolnych.

Piszcie do nas, aby świat się dowiadywał, **jaka to bieda na folwarkach: Kraków, Dunajewskiego 5. Związek Robotników Rolnych Rzeczypospolitej Polskiej**.

Zapamiętajcie sobie!

Napisał Eka.

Położenie wilejskiego ludu pracującego w Małopolsce wola w tej chwili o pomstę do Boga. W setkach folwarków porzucanych w najciemniejszych zakątkach naszej dzielnicy, w krwawym pocie czoła za trud swój i pracę tysiące ludu wilejskiego błądzą o chleb, o prawo do życia. Zajdź do pierwszego z brzegu folwarku, obejrzyj mieszkarnie robotnika rolnego a zobaczysz całe piekło podłości obszarniczej, całe piekło bezwstydного wyzysku pracy ludzkiej. Przyjrzyj się temu — a zatrzęśnie cię z oburzenia! **Ojciec nagi, pracuje od świtu do zmierzchu, matka naga, dzieci małeństwo nagie włóczą się po kątach; za pożywienie w tej ciężkiej pracy — suche ziemniaki bez soli, czarny chleb, niezawsze i on się znajduje, takie jadlo ma robotnikowi dodać siły do pracy**.

Ksiądz krzyczy na ambonie: „Módl się i pracuj” ale tłusty „sługa Boży” zapomina, że do pracy trzeba mieć siły i wytrzymałość, i że tej siły jałowy ziemniak z kawałkiem czarnego chleba robotnikowi rolnemu nie da.

Każdy człowiek ma prawo żyć jak człowiek, a nie jak hydlę. Każdy człowiek musi mieć tak czas podzielony aby go stanczyło nie tylko na pracę, ale na odpoczynek i wychowanie dzieci.

Każdy człowiek wreszcie musi wiedzieć za co pracuje i że ta **praca musi mu dać utrzymanie, dach nad głową, a nie powolne konanie z głodu**.

W naszych folwarkach tymczasem, tysiące robotników rolnych skazani są na łaskę i niełaskę obszarników-dziedziców; od humoru i widzimisię jakich panów zależą pensje robotników rolnych, ordynaryz, opał, światło, to wszystko, co jest niezbędnym do życia.

W każdym państwie, gdzie rząd dba o wszystkich swych obywateli w takie sprawy sam rząd się wtrąca. Ustala on pensje, wydając przepisy i prawa jak i za ile mają pracować robotnicy rolni. Mądry rząd wie, że robotnik rolny jest podstawą kraju; on to orze, sieje i zbiera ten chleb najważniejsze pożywienie ludności. — **Tymczasem u nas rząd tej sprawy nie załatwił, nie zatroszczył się o tysiące robotnika rolnego,**

Prasa robotnicza

Nie wszyscy może nawet zorganizowani zawodowo i politycznie robotnicy pojmują dokładnie ogromne znaczenie, jakie ma dla nich ich własna prasa robotnicza. Daje się to zauważyć także u nas, kiedy poszczególni towarzysze nie poświęcają swemu piśmisku należytej uwagi i niekiedy wydają swój grosz na wrogie nawet dla siebie pisma, popierając przez to swych nieprzyjacieli. Zamiast troskliwie dbać o rozwój swego pisma, i korzystać z takiego, jakie już posiada, okazuje się obojętność. Być może, że kryzys obecny wywiera taki zgubny wpływ na gorliwsze zainteresowanie się robotników swymi sprawami, chociażby powinno być właśnie naodwrot i tembardziej korzystać z prasy robotniczej, jako poważnego środka obrony przeciwko kapitalizmowi. Piśmiska wrogie nam, chociażby przedstawiały się pęknącej, powinniśmy na każdym kroku zwalczać.

Miedzy warunkami, w jakich rozwija się prasa robotnicza, a warunkami, w jakich prosperuje prasa burżuazyjna, zachodzi cała przepaść różnic.

Rozwój prasy burżuazyjnej jest ściśle związany z całokształtem rozwoju życia gospodarczego danego kraju, z rozwojem kapitalizmu. Prasa burżuazyjna jest tylko agentem handlowym i politycznym kapitalistów.

Czytelnik jest przedmiotem pożądlivosti dla burżuazyjnego wydawnictwa, jako konsument gazety. Podstawą bowiem istnienia prasy w dobie obecnej jest ogłoszenie. Ogłoszenia pokrywają koszt produkcji, ogłoszenia są niejednokrotnie źródłem poważnych zysków. Suma, jaką wpłacają czytelnicy, nie pokrywa nawet kosztów papieru. Z tego charakteru prasy burżuazyjnej jasno wynika, że część redakcyjna pisma jest podporządkowana całkowicie stronie handlowej, to znaczy jest w ścisłej zależności od tego czynnika, który daje przedsiębiorstwu możliwość istnienia i zyski, to znaczy jest ściśle podporządkowana potrzebom i tendencyom kupca i przedsiębiorcy ogłaszającego się.

Interes robotnika jest sprawą najzupełniej obojętną. Stąd widzimy, że za pomocą prasy burżuazyjnej zachwala się interesy, które prowadzą za kratki sądowe i do więzienia.

Ten charakter prasy burżuazyjnej jest już widoczny dla każdego przekiętnego czytelnika. We wszystkich krajach zaufanie do prasy burżuazyjnej straszliwie zmalało. Traktuje się zupełnie słusznie tę prasę, jako agenta, którego zachwalanie należy mocno kontrolować.

Prasa burżuazyjna musi jednak mieć czytelników, musi zdobywać konsumentów dla swych klientów. Zaufania nie ma. Inne więc środki stosuje. Szata zewnętrzna sensacyjna, szybkość informowania o ważnych zjawiskach, zachodzących na świecie. Tymi środkami zdobywa i powiększa liczbę swych czytelników.

Prasa robotnicza jest przeciwstawieniem prasy burżuazyjnej. Zadania prasy robotniczej są zupełnie inne. Prasa robotnicza przede wszystkim

dbać o interesy swych czytelników, broni ich przed wyzyskiem kapitalizmu, ostrzega przed oszustwami, wyjaśnia walidy obecnego ustroju, wskazuje, jakimi środkami klasa robotnicza winna walczyć, aby wreszcie osiągnąć wyzwolenie swe.

Prasa robotnicza prowadzi nieustanną walkę i właśnie z tymi, którzy są źródłem dochodu dla prasy wogóle. Warunki finansowe, w jakich zmuszona jest rozwijać się, są też zupełnie inne.

Treść redakcyjna, również i ogłoszenia są najściślej podporządkowane interesowi robotniczemu. Ze szkatuły handlu i przemysłu czerpać nie może, bowiem nie może być agentem kapitalizmu — odwrotnie jest jego wrogiem.

Na czymże opierają swój byt piśmiska robotnicze? **Osiarność klasy robotniczej jest jedyną podstawą i gwarancją istnienia piśm robotniczych.**

To musimy sobie uprzytomnić i nie zapominać o tem, nawet w najświetniejszych okresach powodzenia.

Nigdy nie można kalkulować na całkowite pokrycie wydatków przez dochody. Mogą być takie szczęśliwe miesiące, nigdy lata.

Nie mniejszej wagi jest sprawa prowadzenia piśm robotniczych pod względem redakcyjnym. Prasa robotnicza nie rozporządza tak potężnymi środkami techniki redakcyjnej, jakie są do dyspozycji prasy burżuazyjnej. Prasa robotnicza nie może otrzymać codziennej korespondencji telegraficznej ze wszystkich stron świata, nie może utrzymać całego legionu reporterów. Są to dla niej rzeczy niedostępne. Te wszystkie braki musi pokrywać czemś innym. Przedewszystkiem wczuciem się w potrzeby i życie robotnicze. Natychmiast reagować na wszelkie przejawy tego życia. Ścisły kontakt między czytelnikiem a redakcją jest kardynalnym warunkiem dobrego pisma robotniczego. Pod tym względem nie wszystkie piśmiska robotnicze stoją na odpowiednim poziomie. A jednak jest to sprawa niezmiernie ważna. (Przez bowiem ściślejszy kontakt z życiem — pismo staje się czemś bliższem dla robotnika, — jego prawdziwym przyjacielem.

Z Wieliczki

FUNDAMENT POD „CHRZEŚCIJAŃSKĄ” SPOŁECZNĄ ORGANIZACJĘ W WIELICZCE. Półgłówki z klerykałnego obozu na plebanii w Wieliczce, zebrali kilka dewotek wielickich, jakoteż starych dziewek plebańskich i tworzą „fundament pod przyszłość obiecanego szczęścia... (??)”

Do zakładania tegoż fundamentu „Opatrzność” powołała tegiego klerykałnego samca który, rzekomy fundament kładzie na... kanapie ks. Sylwy!... Lecz na szczęście „Chrześcijańców” „fundamentny korzeń”... sekretarz Józio o mały fi-

gfel, że przez sierotę nie uległ całkowitej katastrofie!

Od pojawienia się na szpaltach piśm wieści o budowie związku chrześcijańskiego na księżej kanapie... Ks. Sylwa zarządał od sekretarza Okońskiego usprawiedliwienia się, na jakiej podstawie użył do swego... celu jego kanapy.

Okoński przyobiecał rzecz zaspokoić i wydał w tym celu do uniewinnienia się — odezwe, do obywateli wielickich w której to odezwie powiada, że „socyaliści z czarnej rozpacz i bezsilnej wściekłości na widok rozpadania się w gruzy (!) dzieła zbudowanego na przewrotności (!?)...“ oczerniają Okońskiego o podobne rzeczy, choć poszkodowana przy świadkach zeznaje, że to jest fakt, który nawet w sądzie gotową jest pod przysięgą zeznać! Żadne odezwy za takie hańbiące czyny wieliczańskich „Chrześcijańców” nie oczyszczą, ani Grochała ani Okońskiego od popełnionych przez nich czynów. Ale takim półgłupkom jacy są na plebanii w tym towarzystwie głuść w oczy, to oni będą mówić, że deszcz pada!

Socyaliści wieliczcy będą prać „chrześcijańców” brudy w dalszym ciągu i różne sprawki wyciągną na wierzch. A odezwy tego rodzaju jakie wydają „przyjaźniacy” pomogą im tyle co umarłemu kadzidło...

Złudzenie i nadzieje, które sobie robią półgłówki, że na gruzach P. P. S. stanie w Wieliczce „Chrześcijańska organizacja”, spełzną na niczem. Natomiast spodziewać się należy powarywania wszystkich półgłówek w najkrótszym czasie. A jeżeli odezwa chrześcijańska mówi, że to jest nie prawda co gazety o Okońskim napisały, to dlaczego Okoński boi się tej sprawy oddać na drogę sądową? Baranówna mówi, że prawda i od tego się nie cofnie...

Czerwona Miotłka.

ORGANIZACJA ROBOTNIKÓW PIEKARSKICH. Do szeregów walczących o nowe prawa robotników w Wieliczce, przystąpili tutejsi robotnicy piekarscy bezlitośnie wyzyskiwani przez swych „chlebodawców”. Bo majstrowie tutejsi dawali im wikt w naturze, jak się to pani cechmistrzowa wyraziła w żarcie, którego mają po uszy. Lecz niewdzięczni robotnicy żądali pieniędzy, by w gronie swych rodzin jeść obiady, gardząc szlachetnym stołem właścicieli piekarni.

Założono tu oddział klasowego Związku robot. przem. spożywczego i przy udziale sekretarza okręgowego tegoż Związku tow. Lichonia zawarto umowę, która w pewnym stopniu zmieniła dotychczasowe patryarchalne stosunki wyzysku na bardziej nowoczesne. Z czasem i Wieliczka będzie miastem kulturalnem, choćby nawet włóczęw woli zacofanych ludzi w rodzaju opatrznoscią nawidzonego majstra zarazem i cechmistrza p. Wiązownickiego.

MARNOWANIE GROSZA PUBLICZNEGO. P. Skoczylas zamianował dr. Kazarlikaa. konsulentem sanitarnym Salin! Dostaje on za to grubą pensję, mieszkanie, grunta, opał etc. etc. — A co za to robi? Nic zupełnie, bo przecież gdyby np. miał K. zbadać jakiegoś salinarza i po to jechać do Kalusza, to kosztowałoby to cały majątek! Więc nie pojedzie, tylko będzie siedział we Wieliczce i popijać w gronie przyja-

K. ZAHORSKI

Reakcja czy prowokatorzy rewolucji?

Kilkanaście miesięcy temu komuniści straszyla Łotwę, że na Europę przyjdzie fala zamachów terrorystycznych, że jakoby tego mają dokonywać monarchiści. Głoszono to w celu odwrócenia od siebie uwagi. Wkrótce też nastąpiły zamachy ale przez komunistów dokonane. Jeden nieudany we Lwowie na Piłsudskiego, drugi w Japonii na tamtejszego ministra. Na tem się reklama i frazes rewolucyjny skończył — zabrakło wykonawców.

Oszustwem ich jest to, że armia rosyjska miała być przodowniczką rewolucji społecznej w Europie.

Armia ta zawsze była narzędziem gwałtu i zaboru.

Chytrzy dyktatorzy używali i używają w armii czerwonej przeciwko własnemu ludowi Łotyszów i Chińczyków, zrećnie wyzyskując nienawiść plebienną i rasową. Fakt ostatni — wysłania przeciwko walczącym o wolność Korelczynom Chińczyków i Kirgizów stwierdza dalej prowadzenie tej jezuickiej polityki przez czerwonych carów.

W armii tej próżno byś szukał komunizmu ideowego. Generalowie i oficerowie, monarchiści objęli stanowiska. Generała Słazczewa, zajadłego monarchistę z armii Wrangla, zmuszonego do wyjazdu z Konstantynopola niedawno witano u bolszewików hymnem „Międzynarodówki”. Oficer armii czerwonej posiada tylko mundur czerwony, zaś w duszy jest reakcjonistą i imperyalistą. W tym duchu działa z namiętnością szkoła sztabowa, wypuszczając coraz nowe gromady.

Gazeta „Zwieszda” niedawno umieszcza artykuł pragnąc resztki komunistów z armii wycofać zaś na ich miejsce powołać byłych carskich oficerów, ze względów wojskowo-zawodowych — a wszystko to robi się dla celów jedynie zaborczych. Trocki bowiem w dalszym ciągu, nie zważając na ciężkie położenie gospodarcze Rosji myśli o podbojach. Chce koniecznie naśladować Napoleona.

Stosunek komunistów rosyjskich do Niemców jak i odwrotnie również jezuityzmem trąci. Bolszewicy pragnęli Niemców użyć jako rozsądnika komunizmu w Europie — Niemcy bolszewików, jako narzędzia do rozbicia Polski. Jedno i drugie „jezuickie chcenie” do dziś zawiodło. Pan Karachan, delegat-posel sowiecki, dla Polski, jest oficjalnie przedstawicielem obcego państwa — nielegalnie zaś zastępcą Lenina, uosobieniem trzeciej Międzynarodówki — swego rodzaju podpapiąchem dla komunistów polskich.

Często pp. komisarze komunistyczni w Rosji są szczerzy i mówią o proletaryacie, o ludzie rosyjskim: „Wasio eto skotina kotloruju nado dzierżat pokriepcze — po carski”.

Gdzież więc są ideały? W ostatnich też czasach jeden z wielkich myślicieli socjalistycznych tak pisze o komunistach: „Dyktatura bolszewicka niema nic wspólnego z Komuną paryską, która była wybrana na podstawie powszechnego głosowania, zniósła dekretem stałą armię, wprowadziła wybieralność przez ogół urzędników i t. d.

Cóż więc wspólnego Bolszewia komunistyczna ma z Komuną paryską? Komuna taka była demokracją — Bolszewia jest panowaniem kliki. Komuna tamta zniósła policję polityczną, bolszewia wprowadziła w życie dyktaturę „czerezwiczajki” i t. p.

Kautsky kończy: „Bolszewicki komunizm będzie ciemną plamą w historii socjalizmu”.

Że komuniści są prowokacją i kontrrewolucją — niema dwóch zdań.

Że są powtórzeniem carskiego, zaborczego imperyalizmu rosyjskiego nie ulega najmniejszej wątpliwości — że są reakcją społeczną w najohydniejszej formie — jest prawdą niezbłą. To też pomimo rzucanych obficie moskiewskich srebrników wpływ ich maleje, bo życie jest postępem i nie znosi wsteczności — reakcy!

(Ciąg dalszy nastąpi)

ciół — a skarb państwa będzie płacić pupilkowi p. Skoczylasa setki tysięcy! Kiedyż się skończy to marnotrawienie grosza publicznego?

Szwagier szwagrowi kupił automobil. Szwagier ze szwagrową jeździł, aż się auto zepsuło i dziś stoi w szopie ruina! Ale szwagier nie kwapi się, aby szkodę skarbowi państwa wynagrodzić! Do jazdy to są goście — tylko do placenia to nie ma nikogo! Czerwona Miotelka.

CZARODZIEJSKIE SIANKO! — DOBRANE TOWARZYSTWO. — NADUŻYCIE STAROSTY. CZY BOJĄ SIĘ ŚWIATŁA DZIENNEGO? — Jakoś we środę zeszłego tygodnia jechało sobie trzy fury gminne z sianem na strażnicę.

Fury te zauważyli dwaj obywatele tutejsi, a że znają zarządną przez p. Aywasa - Friedberga Wieliczkę, więc jeden z nich mówi: Założę się, że jedna z tych fur nie wjedzie na strażnicę, lecz zawiezie siano do gminnego asesora Korka.

Na zakład jednak nie było już czasu, bo istotnie fura ta skręciła na Kozi Różek a ciekawi dwaj obywatele odprowadzili ją pod dom Korka.

Ale honorliwy p. Dr. Friedberg, który swego czasu skutecznie występował przeciw Kobialczi i Smrokowskiemu, co do Korka ma pewne skrupuły, a nawet gorąco go broni i opowiada na prawo i lewo, że Kerek olch nie pokradł.

Nie wiem, co tych panów z sobą łączy, w każdym razie p. Dr. Friedberg zapomina, że nawet adwokat szanujący się, nie podejmie się obrony brudnej sprawy.

Pannu Korkowi z sianem się spieszy, bo mimo wspomnianej obrony mogą go wylać z gminy (sam nie ustąpi) zresztą deszcz spodziewany mógłby siano zamoczyć.

Pan Dr. Friedberg w towarzystwie p. Dra Keizerlicha nabrał wiele wiadomości w kierunku leczniczym głównie psychiatrycznym, potrafi on nawet orzec, że ktoś jest obłąkany, szczególnie wtedy gdy ten ktoś twierdzi publicznie rzeczy dla p. mecenasa niemiłe. Czy nie lepiej byłoby uzupełniać swą wiedzę w obranym poprzednio zawodzie?

Pan komisarz Aywas w inny sposób sobie radzi, on prosto gdy się go interpelacją przycisnie, nie daje żadnej odpowiedzi twierdząc, że to byłoby niżej jego godności. Ty go bracie pytasz na co użył czterdziestu tysięcy wziętych z kasy miejskiej, a on ci gada o swojej wysokiej godności.

Gdzie konia kuja tam jest i pan Garbusiński, który czterdziści kilka lat wysłużył „treu und ehrlich dem Kaiser und dem Vaterland“ aż tu naraz ktoś przy nim wali pięścią w stół, aby się nożyce odezwały... jakżeż można!

Powyższej mniej więcej treści debata odbyła się na tajnym konwentyklu p. radców miasta Wieliczki w radzie powiatowej zwołanym i a-

ranżowanym przez wielkich ludzi z małego miasteczka.

Nie dawne to czasy, jak p. B. złapała jednego pana asesora wywożącego makę kontyngentową do Krakowa wózkami i kofmami gminnymi z krzywdą dla najbiedniejszych. Ten pan także bardzo się dziś czuje obrażony.

Tylko pan notaryusz, choć sercem i duszą przy nich, ale ma od nich lepiej w głowie, a i pan Dawidowski wręcz im oświadczył, że się do kanału wciągnąć nie da.

W sprawach gminnych powiatowych i szkolnych chciał klub socjalistycznych radców miejskich zwołać publiczne zgromadzenie na 2 lipca w domu rob., niestety musiał od tego odstąpić, bo mimo pisemnego podania w zawiadomieniu do starostwa programu, oraz mimo dołączenia afisza p. starosta Meiksner zażądał podania treści przemówień pisemnie nie zadawalając się ustnie podaną treścią.

Nie wiem, na czym p. starosta opiera swoje żądanie, to tylko wiem, że nigdy pisemnej treści przemówień naprzód nikt nie żądał a w tych ustawach, które nam są znane takiego postanowienia nie ma!

O tym niesłychanym fakcie będzie mowa w Sejmie! Ust. sobie nie damy zamknąć!

„SŁUŻ CHŁOPU WIERNIE, A ON CI .....“ — 2 bm. zwołany został przez p. Bochenka publiczny wiec emerytów.

Z przemówień wynikało, że polepszenie płac emerytów salinarnych nastąpiło wskutek depeszy wysłanej do Warszawy przez panów burmistrza Aywasa i starostę Meiksnera, którzy dali pieniądze na depesze i za to należy im uczynić podziękowanie, na co obecny p. burmistrz się zgodził.

Na zgromadzeniu tem był obecny także ks. Sylwa i oświadczył, że salinarze byliby dawno dostali podwyżkę, gdyby nie rząd Moraczewskiego, który zaszerzował ich zamiast do emerytów państw. do prowizjonistów; więc postawił wniosek, aby oprócz p. starosty i p. burmistrza uchwalić także podziękowanie dla jakiegoś Bigońskiego, który wprowadził nigdy w Wieliczce nie był, ale podziękować mu należy, natomiast nie należy dziękować postowi Klemensiewiczowi.

Zebrań zakńczono okrzykiem wygłoszonym przez zdrowego inwalidę p. Józefa Okońskiego na cześć p. starosty!

A więc taka to zapłata spotyka posłów socjalistycznych za trudy i starania nad poprawą doli emerytów i są ludzie w rodzaju p. Aywasa, którzy chcą zbierać owoce cudzej pracy, ale na szczęście w Wieliczce naród to nie głupi motłoch, a jakkolwiek bezczelność przekracza w tym wypadku granice, to lud się wkrótce pozna na farbowanych lisach.

SIERCZA. Przestrzegaliśmy niedawno przed „sekretarzem ks. Sylwy“ inwalidą Okońskim (chłop zdrów jak buhaj!) który wychowanek zakonic tu, kształcił na jakimś kursie! Ostrzeżenia nasze po zbrodni z p. B., jakiej się inwalida Okoński dopuścił — okazały się słusne. Mamy nadzieję, że tuż zakonnice wyleją mu łeb jurnego sekretarza ks. Sylwy, gdyby znów przyszedł „kształcić“ dziewczęta na Sierczy!

Na starość zwaryował chyba tuż. Młynek. Albowiem trzeba mieć zupełnie w głowie pomieszane, aby występować przeciwko powszechnej asekuracji od ognia! Ustawa ta jest jedną z najlepszych, które Sejm uchwalił, bo klęska pożarów, która tak strasznie gnębiła Małopolskę — mareszcie przestanie niszczyć ludność! Dziś każdy będzie asekurowany, a choć się trafi nie-szczęście, to za drobną opłatą, będzie mieć od-szkodowanie! Powszechna asekuracja była starym postulatem ludowym — aż tu magle wyrzywa się kiepski waryat, który występuje przeciwko asekuracji od ognia! Ciekawa rzecz, jakie to motywy skłaniają tego zdzienniałego staruszkę do tak szkodliwej dla ludu akcji?

Z KRAJU

Z SIERSZY. Dnia 8 lipca rb. odbyło się bardzo liczne zgromadzenie robotników elektrowni okręgowej w Sierszy. Tow. Szuwara w półtorejgodzinnym przemówieniu skreślił wzmagającą się walkę klerykalno-ondecką, wskazując na zdobycze osiągnięte przez klasę robotniczą w obecnym Sejmie i co ogół robotników zdobyć ma w przyszłym Sejmie — jak ubezpieczenie społeczne i t. d. W dyskusji zabierał głos cały szereg towarzyszy, poczem samorzutnie robotnicy bez propozycji referenta uchwalili **jednogłośnie oddać jedną dniówkę na fundusz wyborczy PPS** Poczem rozwinęła się dyskusja nad sprawami lokalnymi oraz organizacją zawodową. Tow. Szuwara dziękując tow. za powziętą uchwałę o **zasileniu funduszu wyborczego**, a przewodniczący zebrania tow. Kotarba okrzykiem na cześć PPS zamknął zgromadzenie.

Wogóle sposób prowadzenia dyskusji i wyrażane przy tej sposobności zapatrywania towarzyszy wykazały **znaczne wyrobienie polityczne** pracowników elektrowni, będących zawsze wraz z tow. Szuwarą na czele przykładem sta-tecznej i ofiarnej pracy na niwie politycznej i społecznej.

RAFINERYA NAFTY W TRZEBINI. Dnia 4 lipca rb. odbyło się liczne zgromadzenie robotników Rafinerii w Trzebini, przewodniczący zebrania tow. Małek odczytał umowę w przemyśle naftowym poczem rozwinęła się dyskusja, w której tow. Zajac wskazał że dodatki nie są

K. F. ENPEE

Amatorska Scena Robotnicza P. P. S. w Krakowie

Było w miesiącu marcu br. że się krakowskemu P. P. Sowi urodziła córka — **Scena Robotnicza.**

A że się wówczas nikt nic o niej pewnego dowiedzieć nie mógł — niby to: kiedy się grzesznym a doczesnych rozkoszy żądnym, oczom ludzkim ukaże — więc też wszyscy w niecierpliwości chodzili i tęsknucie za nią co się niespodziewanie poczęła.

Tak też — gdy się na Dunajewskiego pod piątym na II. p. w wielkiej sali za kulisami kwilenie jakiego rozległo — stawał jeden z drugim spracowany człowiek w zdziwieniu okropnem i radości nie śmiałej, co się też tam takiego przysposabia w ukryciu, że i gwar jest jakowyś radosny jak w ulu i strasznym czasem, tragicznym głosem deklamowane wiersze.

Aż ktoś prędko i odważniejszy poszedł ciężkim krokiem szybko na górę, ostrożnie najpierw i długo na palcach przed drzwiami przystanął, niespokojny oddech w piersi zapierając — potem powolutenka za drzwi wsadził głowę i badał się wzrokiem do koła rozejrzał pilnie i bardzo uważnie.

Wszystko zaś widać dobrze przepatrzył i zrozumiał, bo tak mu się jakoś dziwnie i stasnie radośnie zrobiło koło serca, że zaraz w cichości przysiadł na krzeszku i o powrocie zapomniał.

Dziwy, bo się to też działy w całej wielkiej sali i na scenie.

Okropnie jacyś mili ludzie o czemś ze sobą

ciągle rozmawiali, to z powagą straszną całkiem grobowym głosem, że aż mróz chodził po sztywniejących z nagłego przerażenia kolanach — jak na pogrzebie kogoś bardzo kochanego kto umarł całkiem niespodziewanie i złość nie zapisał spadku — to znowu ni stąd ni zowąd, bardzo wesoło i bardzo prędko, śmiejąc się przytem z byle czego do rozpuku — to znowu, cichusienko, wolniusienko, namirnym, gorącym, oszalałym włoskim szeptem fortiszmo - pianiszmo — że się człowiekowi nagle robiło gorąco i wilgotno w oczach.

A już radości i uciecha nie miała końca — gdy się pośród towarzyszy rozeszła wiadomość że to ten swój — prawdziwy — kochany — amatorski Robotniczy teatr tak się przygotowywa stęcznie i pilnie do pierwszego swojego wystąpienia.

Ani funduszy nie było żadnych, ani uczciwych dekoracji, ani kostymów, ani szminki, ani suflera, ani fryzjera. — dziw więc z czem się ci haniebnie uparci ludzie porwali do grania — i z czem potem grali — i to tak jeszcze, jak wyśmienie grali!! Nie było na początek nic, tylko wielka, okrutna chęć, tylko dziwna, niezmordowana ochota, tylko twardy, spracowany szlachetny upór — i święta dobra wola!

O jednym byłbym widać zapomniał, o jednym jeszcze — które starczyło za resztę.

Była bowiem i na początku i przez cały czas potem ciężka, zachartowana, wielka praca amatorów i niezastąpione, wytrawne, stateczne i zakochane w swoim upartem przedsięwzięciu kierownictwo tow. redaktora Haeckera kierownika sc. rob. i reżysera pierwszego przedstawienia.

Powiedzieli sobie ci okropnie uparci ludzie, że

dokażą cudu — i jakgdyby nigdy nie okazali!

Powiedział sobie taki strasznie dziwny redaktor, że amatorski rob. teatr będzie — kilkanaście wieczorów do późna w noc orał swoimi amatorami — orał i włożył, przy każdym złe zaakcentowaniem słowie chwycił się w swoim zapamiętaniu za głowę, a „winowajcę“ przeszływał śmiertelnie przerażeniem oczami, jakby go chciał już na zawsze do tej robotniczej sceny przykuć i przywiązać — uczył, pokazywał, poprawiał z uporem starej egzaltowanej nauczycielki śpiewu — zamęczał i siebie i tych biednych kochanych swoich śmiertelnie umęczonych amatorów — ale na swoim postawił!

Tfu! — niechciałbym, by który z tych strasznie zawziętych i upartych ludzi był moim wrogiem — bo taki to i na ziemi znajdzie i pod ziemią, wygrzebie i po 50 latach przypomni gdy się tylko po swojemu zatnie i postanowi!

To jedno chyba jest pocieszające że nijakiej już chyba w nich złości być nie może, bo im wszystkim piekielnie dobrze z oczu patrzy i tacy są tym swoim teatrem zajęci — tacy w nim dziwnie jeden przez drugiego na wyścigi zakochani — tak mu z ciałem i z duszą zaprzędani że to już myśleć o niczym innym chyba nie mogą — a pewnie też i czasu nie mają.

Ledwie bowiem po 2 przedstawieniach „Teatru Amatorskiego“ Bałuckiego w reżyserii tow. red. Haeckera, a w wykonaniu amatorów: Łuczycyówny, Piątkiewiczówny, Różyckiej, Surmy, Filka, Jańczyńskiego i Janika. w dniach 5 i 12 marca już 26/III zbiera na Robotniczej Scenie długie oklaski „Marcowy Kawaler“ w reżyserii tow. Filka a w wykonaniu amatorów: Łuczycyówny, Kargulówny, Ołasia, Posłusznego i Leszczyńskiego. (Dokończenie nastąpi).

sprawiedliwe w stosunku do klas przyznane; tow. Frączek wyjaśnił stosunek t. zw. ukwalifikowanych t. j. warsztatowców do reszty robotników i odparł zarzuty jakoby skutkiem faworyzowania ślusarzy, pokrzywdzeni byli robotnicy należący do ks. III. Tow. Halemba wyraził życzenie, aby przy następnej umowie zająć się energiczniej robotnikami dziennymi, a tow. Luczyński wskazał, że robotnicy obciążeni licznymi rodzinami winni bezwanunkowo większy otrzymać dodatek, w tym duchu przemawiał cały szereg innych robotników.

Pisząc te słowa, nie można się wstrzymać od uwagi, że poziom wyrobienia politycznego u tow. z Rafineryi jest bardzo wysoki, o czym świadczy choćby ta okoliczność, że w czasie dyskusji panuje wśród robotników wprost imponujący parlamentaryzm i wzajemne poszanowanie, to też po przemówieniu tow. Szuwały w sprawie nadchodzących wyborów i funduszu wyborczego i rozwinięcia się uczciwej dyskusji, w której zabierali głos towarzysze: Grohs, Malak, Frączek, Kazyeran, Halemba i wielu innych, uchwalony został wniosek ofiarowania pół dniówki na fundusz wyborczy P. P. S. Zaznaczyć należy, że pierwsi robotnicy naftowi pospieszili z ofiarą na walkę wyborczą, wiedząc bowiem oni doskonale, że walka z reakcją kleryczną tytoniową będzie b. ciężka. Tow. Małek dziękując tow. za tak wspaniałą przykład, okrzykiem niech żyje P. P. S. zamknął to imponujące zebranie.

JAWISZOWICE. Donosimy o fakcie urzędowania województwa na pasku kleryków tutejszej gminy. Nie podobał się proboszczowi w Jawiszowicach restaurator Kółka rolniczego, Antoni Grzywa, i chciał go koniecznie z domu Kółka wyrzucić, aby innego restauratora osadzić.

Proces sądowy wypadł na korzyść restauratora. Wobec tego klerusy podnieśli naczelnika gminy, Józefa Galocha i tenże 9 września 1921 zajął salę restauracyjną Antoniemu Grzywie i oddał ją na pomieszczenie klasy szkolnej. W ten sposób wbrew obowiązującej ustawie pod jedynym dachem jest szynk i nauka.

Jest więcej domów odpowiedzialnych na pomieszczenie szkoły ale naszym klerusom nie należy na dobro dzieci tylko na przeprowadzeniu swojej zemsty. Często krzyk pijaka zagłusza głos nauczyciela. Antoni Grzywa jeszcze we wrześniu wniósł zażalenie do województwa krakowskiego.

Tutaj klerusy postarali się, że dotąd zażalenie tego nie załatwiono, chociaż jest ono nie ważne gdyż ustawa o zajmowaniu mieszkań na pomieszczenie urzędów państwowych nie obowiązuje po wsiach tylko w mieście. Tak więc samowola władz wojewódzkich pozostaje pod patronatem kropidła, które atoli nie widzi praktyk w szynkach innych popełnianych.

Możeby przecież pan Wojewoda wziął na od wagę i kazał załatwić po trzech kwartałach zażalenie, zwłaszcza, że wójt sam napisał, że nie podtrzymuje swego orzeczenia rek wizycyjnego jako mylnego.

WYPROWADZENIE DYREKTORA SONANINIEGO Z HUTY CYNKOWEJ W TRZEBINI DO POCIĄGU I ODESLANIE GO W KIERUNKU KATOWIC. Dnia 7 lipca r. b. udali się delegaci Huty cynkowej do dyr. Sonaniniego celem przedstawienia mu kilku punktów objętych umową, a które nie są przez dyrektora dotrzymywane; między innymi rozchodziło się o wydalanie tychże, o czym pisaliśmy w „Prawie Ludu” i „Naprzódzie” z zeszłego tygodnia.

Ponieważ dyr. Sonanini tłumaczył się, że dlatego ogłaszał w „Morgen Zeitung” zapotrzebowanie różnych robotników chcąc tym samym (!) resztę Polaków z zagranicy sprowadzić do Polki (?) czemu oczywiście robotnicy nie uwierzyli, następnie o innych postulatach nie chciał nawet słyszeć, co tak ogół robotników rozgniewało, że wzięli p. Sonaniniego oraz dwóch wyższych urzędników panów: Mintusa i Hohhausena i wyprowadził ich na stację, poczem kazali im kupić bilety do Katowic, a kiedy pociąg ruszył z miejsca okrzykami do Berlina t. d. zegnali towarzysze odjeżdżających Niemców.

Nadmienić wypada, że w czasie owej „ekspedycji” nie padło ani jedno przykre słowo pod adresem dyrektora, jak również nie było żadnych gwoltów o czym świadczy okoliczność, że asystująca policja nie miała powodu do wkroczenia.

Celem uzupełnienia niniejszej notatki dodać musimy, że dyrektor Sonanini w pierwszych dniach swego urzędowania uważał za stosowne zwoływać na konferencję do swego biura wszystkich dyrektorów tutejszych fabryk i pouczał ich o różnych sztuczkach pogarszających i tak już oplakaną dolę robotnika, odnośnie zaś do samych robotników Huty zastosował drakońskie

zarządzenia; postanowił bowiem odebrać im deputat węglowy, wydawać parlyami po 70 i 100 rob. na raz, niedotrzymywał umów, redukował płace i t. d. Takie postępowanie dyrektora wprowadziło rob. z równowagi, a to tem bardziej, że parę odbytych konferencji delegatów z p. Sonaninem nie doprowadziły do żadnych rezultatów.

Kazimierz.

KRONIKA

POSEŁ TOW. KLEMENSIEWICZ z dniem dzisiejszym objął na nowo redakcję „Prawa Ludu”.

ODROCZENIE OBRAD SEJMOWYCH nastąpiło z powodu uchwalenia przez większość 6 głosów klero-endeków wotum nieufności gabinetowi prezydenta Sliwińskiego. Obecnie toczą się gorące rokowania w sprawie utworzenia nowego rządu. Rokowania te idą bardzo powoli, albowiem lewica niema wcale zamiaru ustąpić endekim warchołom i rozbijaczom, a zarazem wier-nym sługom kapitalizmu.

ROBOTNIK DRZEWNY

Z RUCHU ROBOTNIKÓW DRZEWNYCH. Na życzenie towarzyszy śląskich i na mowy uchwały Zarządu Centralnego tow. Jaroszewski objechał wszystkie oddziały na Śląsku w dniach od 3 do 8 lipca b. r.

Na wszystkich tych zgromadzeniach towarzysze śląscy pokazali, że organizacja zawodowa jest dla nich drogą i solidarnie idą w jednolitym froncie.

I tak w Bielsku w d. 3 lipca odbyło się posiedzenie zarządu oddziału, na którym tow. Jaroszewski złożył obszernie wyjaśnienie o sytuacji związkowej.

W d. 4 lipca odbyło się zgromadzenie miesięczne oddziału przy licznych udziałach członków pod przewodnictwem tow. Wenzla. Tow. Jaroszewski wygłosił obszerny referat o sytuacji obecnej w Związku, klasy robotniczej w Polsce i wzmaga-jącą się reakcją i potrzebę jednolitego frontu w walce z kapitalizmem.

Przedstawił nieporozumienie powstałe z grupą krakowską, która obecnie się zakończyła zgodą i poddaniem się uchwałom Zarządu Centralnego, gdyż towarzysze krakowscy zrozumieli potrzebę jednolitego frontu.

Referat tow. Jaroszewskiego przyjęto hucznymi oklaskami i po dyskusji, w której zabierali głos tow. Wenzel, Rosner, König, Radek, Papla i szereg innych na temat Kongresu w Przemyśle, uchwalono wniosek tow. Wróbla wyrażający zaufanie całemu Centralnemu Zarządowi i podziękowanie tow. Jaroszewskiemu za jego pracę i korzy-sną działalność dla Związku. Wniosek ten wśród oklasków jednomyślnie uchwalono.

Na zakończenie wybrano Delegatów na II. Zjazd Robotników Drzewnych w Przemyśle, a to tow. Radek, König, Kuś, Wenzel Wiktor, Wenzel Gustaw, i Feikis. Uchwalono następnie wnioski na Zjazd, które będą w następnym numerze.

Takie same zgromadzenia odbyły się: Buczkwice, d. 5 lipca, gdzie wybrany delegat tow. Tarnawa Michał, Jasionice, Jaworze d. 6 lipca, gdzie wybrany delegat tow. König i Cieszyń d. 7 lipca, gdzie wybrany został tow. Sitek. Na wszystkich tych zgromadzeniach po referacie tow. Jaroszewskiego uchwalono wotum zaufania dla Zarządu

Centralnego i tow. Jaroszewskiego i Kmiecika za ich działalność i pracę dla Związku.

DO ZARZĄDÓW ODDZIAŁÓW. W okólnikach i ogłoszeniu o Zjeździe robotników drzewnych w Przemyśle zasła pomyłka, a mianowicie po punkcie 5 ma nastąpić punkt 6: wybór Zarządu Centralnego, Komisji kontrolującej i Sądu polubownego, a dopiero następne w porządku jak ogłoszone.

II. ZJAZD

ROBOTNIKÓW PRZEMYSŁU DRZEWNEGO W POLSCE Z SIEDZIBĄ W KRAKOWIE

odbędzie się w Przemyśle, Dom robotniczy w dniu 6 sierpnia (niedziela) i 7 sierpnia (poniedziałek) o godzinie 10 rano.

Porządek dzienny:

- 1) Zagajenie i wybór prezydium.
- 2) Sprawozdanie kasowe.
- 3) Sprawozdanie Zarządu.
- 4) Sprawozdanie z Międzynarodowego Kongresu robotników drzewnych.
- 5) Wnioski Komisji kontrolującej.
- 6) Wybór Zarządu Centralnego, Komisji kontrolującej i Sądu polubownego.
- 7) Przyjęcie nowego statutu.
- 8) Ustalenie regulaminu wkładek i zapomóg.
- 9) Organizacja a sprawa zjednoczenia.
- 10) Prasa.
- 11) Wolne wnioski.

W myśl statutu na każde 100 członków wypada 1 delegat, oddziały, liczące mniej niż 100 członków, wybierają 1 delegata.

Nazwiska delegatów, jak również ewentualne wnioski na kongres, muszą być przysłane najdalej do 15 lipca, aby każdy delegat mógł na czas dostać mandat i zapewniony nocleg w Przemyśle.

Koszta delegatów pokrywają oddziały same ze swoich funduszy, dlatego wzywamy zarządy oddziałów, aby bezzwłocznie na ten cel zebrały fundusze, aby każda grupa miała swego przedstawiciela.

Zaznaczamy również, że który oddział zalega z obrachunkami 2 miesiące, traci prawo wysłania delegata na zjazd.

Ze względu na ważność kongresu prosimy wszystkie grupy o wysłanie delegatów.

Za Zarząd Centralny:

Boł. Jaroszewski, sekr. Michał Kmiecik, przew.

Odpowiedzialny redaktor: Bolesław Jaroszewski
Z Drukarni Ludowej w Krakowie.

IGNACY CYPRES — Kraków — Szewska 13/18

Mimo, że wskutek wojny towary znacznie podrożały: firma

sprzedaje towary po nadzwyczajnie niskich cenach:

Nikłowy system Roskopf Patent z łańcuszkiem Mk 4000.—, tensam na kamienie Mk 4500.—. Nikłowy lub stal. płaski zeg. z port. cyferbl. Mk 5500.—. Stalowy damski na rękę Mk 6000.—. Budzik najlepszy Mk 3000.—. Harmonie po Mk 6000.—, 10000, 15000.— i wyżej. Dyamenty do szkła Mk 2500.— i wyżej. Maszynki do włosów Mk 2500.—, 300—, 3500. Brzytwy po Mk 800.—, 1000.—, 1200.—.

Przy zamówieniu połowę zadatku, reszta za pobraniem. Cennik ilustrowany za przysłaniem 30 Mk. orzekazem.

Kupuje srebro i złoto.

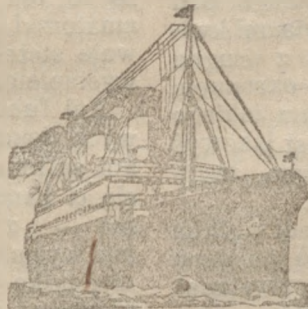
SKANDYNAWSKO-AMERYKAŃSKA LINIA

Skandinavian American Line

WARSZAWA, ULICA SENATORSKA 35.

Wygodną i szybką podróż do Nowego Jorku

mają pasażerowie,
którzy podróżują
naszymi znanymi
pośpieszn. okrętami
pasażerskimi,
□ □ □ □ □ □ □ □

Frederic VIII,
Oscar II,
Hellig Olav,
i United States,
które odchodzą
co tydzień.

POLSCY i ROSYJSCY EMIGRANCY!

Formalności związane z wyjazdem do Ameryki są bardzo trudne! Zwracajcie się listownie lub osobiście do naszego biura Warszawa, SENATORSKA 35 (obok Poselstwa Amerykańskiego), a otrzymacie najdokładniejsze informacje. Wszyscy pasażerowie, którzy jeszcze nie byli w Ameryce, powinni natychmiast listem poleconym lub osobiście dostarczyć do naszego biura swoje affidavity. To jest konieczne dlatego, byśmy się mogli zwrócić o ostateczne affidavity do Urzędu Emigracyjnego w Warszawie, który poleci starostwu wydanie lub przedłożenie paszportu. Bardziej szczegółowe informacje osobiście lub listownie bezpłatnie wysyłamy po przesłaniu adresu. Ci, którzy już w Ameryce byli (reemigranci) winni niezwłocznie porozumieć się z nami, gdyż oni mają pierwszeństwo do otrzymania wizy na wyjazd do Ameryki.

Cena szyfskarty 3-cią klasą z Warszawy do New Yorku wynosi 106 dolarów.

Najwygodniejsza nasza II. klasa wynosi 130—135 dolarów.

Amerykański podatek pogłówny wynosi 8 dolarów.

424 4—0